

Finansdepartementet

103 33 Stockholm

REMISSVAR (Fi2019/00432/S1)

Förlängt växa-stöd

Förslaget i sammandrag

- Ett enmansföretag som anställer en första person ska få rätt till nedsättning av arbetsgivaravgifterna, den allmänna löneavgiften och den särskilda löneskatten så att bara ålderspensionsavgiften ska betalas i högst 24 månader i följd.

Lagändringen föreslås träda i kraft den 1 augusti 2019, och tillämpas på anställningar som påbörjas efter den 28 februari 2018.

Sacos yttrande i sammandrag

Förslaget ökar de ekonomiska incitamenten för enmansföretagare att anställa en medarbetare genom att förlänga tiden för vilken arbetsgivaravgiften är nedsatt. Saco anser förvisso att skattesystemet ska prioritera innovation och tillväxt. Det är dock oklart i vilken omfattning växa-stödet och en förlängning av arbetsgivaravgiftens nedsättning bidrar till ökad sysselsättning då dödviktseffekterna kan förväntas vara stora. Det finns därför ett behov av att reformen utvärderas innan växa-stödet utvidgas. **Saco avstyrker därför förslaget** i väntan på en utvärdering av växa-stöds reformens sysselsättningseffekter.

Ställningstagande

Gällande regler

Enskilda näringsidkare, handelsbolag med högst två delägare och aktiebolag som anställer sin första medarbetare kan få en tillfällig sänkning av arbetsgivaravgifterna. Reglerna innebär att enmansföretag enbart betalar ålderspensionsavgiften (10,21 procent) på den ersättning som betalas till den först anställda medarbetaren. Kravet är att anställningen ska pågå i minst tre månader och arbetstiden ska uppgå till minst 20 timmar per vecka. Nedsättningen gäller för löner upp till 25 000 kronor per månad och stödet medges **under högst 12 månader**. Växa-stödet är tidsbegränsat och gäller till den 31 december 2021.

Bakgrund

Den 1 juni 2006 infördes en tillfällig nedsättning av arbetsgivaravgifter, allmän löneavgift och särskild löneskatt för enmansföretag som anställer en person. Reglerna skulle gälla till och

med den 31 december 2007. Dessa regler togs dock bort redan vid slutet av 2006.

Den 1 januari 2017 återinfördes nedsättningen av arbetsgivaravgifter, allmän löneavgift och särskild löneskatt för enmansföretag som anställer en person (växa-stöd-reformen). Även denna gång var regeländringen tillfällig och skulle gälla fram till 31 december 2021. Syftet var precis som tidigare att öka incitamenten för enskilda näringsidkare utan anställda att anställa en person. Den 1 januari 2018 utökades växa-stödet till att även omfatta aktiebolag utan anställda.

Förväntade effekter av sänkt arbetsgivaravgifter för enmansföretagare

Vad säger forskningen om arbetsgivarnas reaktion på sänkta arbetsgivaravgifter? Det finns ett antal svenska studier som analyserar sysselsättningseffekter av sänkta arbetsgivaravgifter. Resultaten är dock blandade. Bennmarker m.fl. (2009)¹ analyserade en reform från 2002 där arbetsgivaravgifterna sänktes med 10 procentenheter i Norrlands inland och inre Svealand. Deras resultat visade att detta inte påverkade sysselsättningsutvecklingen 2001–2004 jämfört med näraliggande områden. Resultatet stämmer väl överens med internationella studier, liksom att en del av sänkningen neutraliserades av löneökningar. Men resultaten gav visst stöd till positiva sysselsättningseffekter genom ökat nyföretagande. De drar dock slutsatsen att sänkta arbetsgivaravgifter inte är ett effektivt sätt att öka sysselsättningen.

Egebark & Kaunitz (2013)² analyserade effekten av sänkta arbetsgivaravgifter (med 11 procentenheter) för unga (19–25 åringar) som genomfördes 2007. De analyserade också effekterna av att sänkningen utökades med ytterligare 6 procentenheter (under 2009) och utvidgades till att omfatta alla under 27 år. Deras resultat visade att den första sänkningen hade vissa positiva effekter på sysselsättningen, medan de inte kunde finna några effekter från den andra förändringen. Författarna drar därför slutsatsen att det var en dyr reform med små sysselsättningseffekter.

Saez m.fl. (2017)³ gjorde en uppföljningsstudie (av den föregående studien) med längre uppföljningsperiod. De bekräftar de positiva sysselsättningseffekterna, och finner dessutom att effekterna var större under perioder med högre arbetslöshet.

¹ Bennmarker, H., E. Mellander, B. Öckert (2009), "Är sänkta arbetsgivaravgifter ett effektivt sätt att öka sysselsättningen?", Ekonomisk Debatt, Nr. 1.

² Egebark, J. och N. Kaunitz, (2013), "Sänkt arbetsgivaravgifter för unga", IFAU Rapport 2013:26.

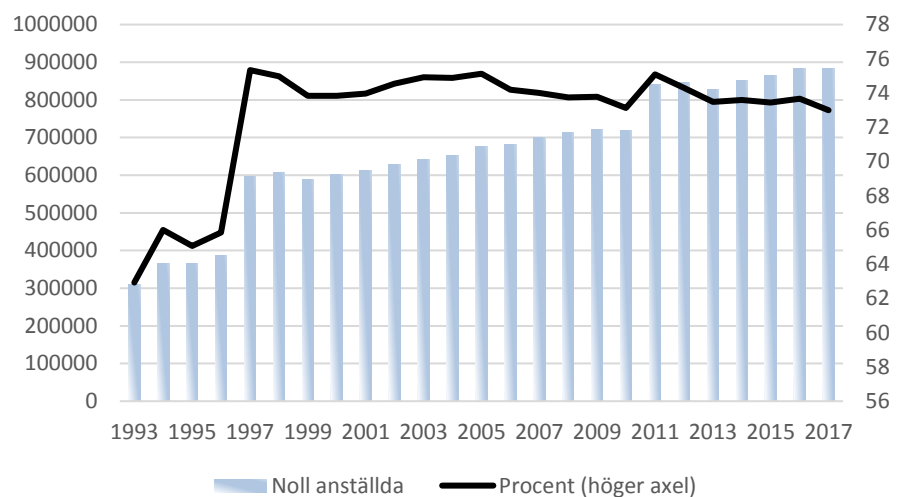
³ Saez, E., B. Schoefer, and D. Seim (2017), "Payroll Taxes, Firm Behavior, and Rent Sharing: Evidence from a Young Workers' Tax Cut in Sweden", NBER Working Paper No. 23976.

Det saknas dock utvärderingar av i vilken omfattning enmansföretagares anställningsbenägenhet påverkas av sänkta arbetskostnader. Det är fullt rimligt att anta att det finns ekonomiska och icke-ekonomiska trösklar för enmansföretagare som ska ta steget mot att anställa en första person. Det kan i så fall motivera en tillfällig nedsättning av arbetsgivaravgiften.

Sacos ställningstagande

I promemorian från 2016, kopplad till återinförandet 2017, hänvisades det till en äldre studie gjord av dåvarande NUTEK (R 2005:01) där det konstaterades att det är ett ganska stort steg för enmansföretag att anställa någon. Observationen som framfördes i promemorian var att när väl den första anställningen är gjord så brukar fler anställningar följa, vilket ledde till slutsatsen att insatser bör sättas in för att överbrygga dessa hinder.

Figur 1. Antal företag utan anställda och som andel av alla företag i Sverige, 1993–2017

Källa: Företagsdatabasen (SCB).

Eftersom över 70 procent av alla företag i Sverige (figur 1) utgörs av enmansföretag, förefaller det finnas en stor sysselsättningspotential. Men en sådan beskrivning är till stora delar missvisande eftersom många av dessa företag utgörs av kombinatörer vars verksamhet drivs vid sidan av en anställning eller med annan försörjning och där enmansföretagaren i många fall inte ens kan försörja sig själv.

I Nutek-rapporten från 2005 framkom också att det är arbetsgivarens kostnader och oro kopplade till sjukfrånvaro samt svårigheter att säga upp anställda utgör de enskilt största hindren för enskilda näringsidkare som ska anställa personal för första gången. En tillfälligt reducerad arbetskostnad vid nyanställning förefaller därför ha liten påverkan på denna oro, och i första hand sänka kostnaderna för dem som redan i

utgångsläget kan hantera oron och därför är i läge att anställa medarbetare. Av allt att döma är dödviktseffekterna av reformen stora. Det är därför rimligt att reformen utvärderas innan den utvidgas.

Saco avstyrker därför förslaget.

Sveriges akademikers centralorganisation
Med vänliga hälsningar

Lena Granqvist
Samhällspolitisk chef

Thomas Andrén
Välfärdsekonom